

5

رسالة الشيخ الإمام محمد بن عبد الوهاب

لأهل القصيم

MUHAMMED B. ABDİLVAHHÂB VE KENDİ DİLİNDEN AKÎDESİ

Hüseyin Cinisli

﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾

**«Ey îmân edenler! Peygamber sizi, size hayat verecek şey-
lere davet ettiği zaman, Allah'a ve Rasûl'e icâbet edin.»**

8/Enfal Sûresi-24

Basım Tarihi

Muharrem 1429 Hicrî

SUNUŞ

Hamd Allah'a aittir. O Allah ki, hiçbir çocuk edinmedi, egemenliğinde hiçbir ortağı olmadı ve âcizliğe düşüpte birini dost tutmadı. Salât ve selâm efendimiz Muhammed'in üzerine olsun. Durmadı dinlenmedi, tevhîde ve sâlih amele davet etti. Ümmetinin üzerine titrer, onlar hakkında endişelenirdi. Âilesine de, zürriyetine de, ashâbına ve onlara ihsan ile tâbi olanlara da salât ve selâm olsun...

İmamlar, âlimler, müceddidler denilince, gözlerimizin önünden birçok kimsenin isimleri geçer. Bunlardan bazıları fıkihta imamdır, bazıları hadis ilimlerinde, bazısı da ünlü bir müfessirdir. Yed-i tûlâ sahibi denilen, yani her sahada at koşturmuş imamlar da vardır. Bu öncü imamlardan, müstesna birkaç tanesi ise, ümmet için hayatî önem taşıyan akîdevî ve menhecî meselelerde dönüm noktası olmuşlar, bid'at ve dalâlet girdaplarında boğulmak üzere olan ümmete, can simidi misâli yetişmişlerdir. Bu, Allah'ın hem on-

lar hem de ümmet üzerindeki bir fazlıdır. Övgü ve senâya lâyık olan O'dur. İşte bu müstesna imamlardan biri de, Allah'ın kendisinin eliyle, dînin özü olan ibadet tevhidini ve ihlâsı, Millet-i İbrâhîm'i ve İslâm davetini yenilediği Şeyhulislam, Muslih ve İmam Muhammed b. Abdilvahhâb et-Temîmî'dir. O, başka bir yazımızda da adlandırdığımız gibi kelimenin tam anlamıyla **Çağlar Üstü Bir İmam**dı. Allah ona rahmet ve mağfiret etsin. Bizi ve onu en yüksek cennetlere yerleştirsin. Yüce Allah'ın sünneti gereği, hak ehlinin insanlardan ve cinlerden pek çok düşmanları olagelmıştır. Şeyh rahmetullahi aleyh'in de, karanlık yüzlü pek çok düşmanı vardı. Vefâtının üzerinden iki yüz sene geçmesine rağmen, bu karanlık yüzlü kimselerin soyları kesilmemiştir. Ancak, gerçekten bilmiyorum, İmam hakkında iftirâlar ve yalanlar yayarak insanları Allah'ın dîninden alıkoymaya çalışan bu habis kimseler mi daha şerli, yoksa bu daveti yalnız bırakan, ona arka çıkmayan, onu düşmanlarına terk eden kimseler mi!? Her mücrim fâsığın, yalancı günahkârın, mübtedi' ve dall'in kitabını alabildiğine Türkçeye tercüme e-

den, buna rağmen Şeyhulislam Muhammed b. Abdilvahnâb'ın davetine sırt çevirip, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat akîdesini memleketimizde gurbete mahkum eden kimseler, vallahi bizim terâzimizde sabah akşam Şeyh'e sövenlerle birlikte dirler. Bu sefih kimselerin, dillerine "İslâmî uyanış" sözcüğünü doladığını, bunun da mîlâdını, ölümleri üzerinden otuz kırk seneden fazla geçmemiş adamlarla başlattığını görürsün. Derim ki: Mîlâdı yüz seneyi aşmayan, yeryüzünün doğusundaki ve batısındaki bu cereyanlar, onların yalancı dilleriyle ve zulmediciler olarak isimlendirdikleri gibi, asla bir uyanış değildir. Fe-subhânallah! Onlar Ehl-i Sünnet'in hak olan davetinden yüz çevirmişken hangi İslâmî uyanışla uyanmışlar! İsterseniz bu İslâmî (!) uyanış mensuplarını, tevhid ile şirki, sünnet ile bid'ati, habis ile tayyibi birbirinden ayırt etmeye çağırın. Çağırın da, hemen size nasıl düşman kesileceklerini görün! Onların kirli kalpleri ancak, şirkin karıştığı bir tevhîdden ve bid'atin karıştığı bir sünnetten râzı olur. Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'in hak davetine arka çıkmayıp yüz çeviren, bu dîni cereyanların mensupları haki-

katte, ancak bir gaflet çukurundan çıkıp diğerine düşmüşlerdir. Uyanmak nerde!

Biz, yeniden, baştan başlayalım, tevhid ve sünnet davetine arka çıkanlardan olalım dedik. Hem hakkındaki iftiraları bertaraf etmek için, hem de özlü bir akîde metni sunmak için, Şeyh'in kendi akîdesini özetlediği –ki o akîde Ehl-i Sünnet akîdesidir- bir mektubunu tercüme ettik. Mektuptan önce, Şeyh'i ve davetini tanıtıcı özlü bir hayat hikâyesi de koyduk.

Allah'ım bunu benden kabul buyur. Onu cehennem ile aramda bir engel yap. Kullarından dilediğini onunla hakka hidayet et. Amin. Ve sallallahu alâ nebiyyinâ Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbihi ecmaîn.

Hüseyin Cinisli

14 Ramazan 1428

İstanbul

ebu_abdillah@hotmail.com

MÜCEDDİD İMÂM

Muhammed b. Abdilvahhâb

et-Temîmî en-Necdî

Muhammed b. Abdilvahhâb b. Süleyman b. Ali b. Muhammed et-Temîmî en-Necdî el-Hanbelî es-Selefi.

Hicrî 1115/Mîlâdî 1703 tarihinde Riyad şehrinin kuzey batısında kalan Uyeyne beldesinde doğdu.

İlk olarak temel ilimleri ve fıkıh ilmini o beldenin kadısı olan babasından tahsil etti. Daha sonra haccetti. Haccdan sonra bir müddet Mekke'de kalarak oradaki ilim ehlin-den faydalandı. Sonra Medine'ye gitti, orada da bir müddet kalarak Medine ulemâsından ilim tahsil etti. Özellikle Abdullah b. İbrahim en-Necdî ve Muhammed Hayât es-Sindî'den istifâde etti. Daha sonra ilim tahsili için Irak tarafına yönelip Basra'ya geldi. Burada da ilim ehlin-den pek çokları ile görüştü. Şeyh rahimehullah *tevhid* ve *sünnet* davetine de burada başladı. Bir müddet sonra, uğradığı eziyetler sebebiyle burayı terk etmek zorunda kaldı.

Şam bölgesine gitmek niyetinde olduğu halde maddî imkânsızlık yüzünden gidemedi. Sonra Ahsa bölgesine geldi. Orada pek çok âlimle görüştü. Daha sonra babasının, Uyeyne'den sonra kadı olduğu Hureymila şehrine geldi. Bu şehrin emîrini, şer'î hükümleri uygulamaya teşvik edince, bundan rahatsız olan bazı fâcir ve fâsık kimseler tarafından eziyetlere uğratıldı ve öldürülmek istendi. Bunun üzerine Şeyh, vatanı olan Uyeyne beldesine geri döndü. Uyeyne beldesinin emîri ilkin, Şeyh'e, tevhid ve sünnet davetinde destek oldu. Daha sonra bazı kabilelerin kendisini tehdit etmesinden korkarak, Şeyh'e verdiği desteği geri çekti. Bunun üzerine Şeyh, Der'iyye bölgesine geçti. Bu bölgenin emîri Muhammed b. Su'ûd, Şeyh'i bizzat yanına giderek ziyaret etti. Yüce Allah onun göğsünü, tevhid ve sünnet davetine açtı. Şeyh'e destek verdi ve onunla birlikte kavmini ve civar beldeleri şirk ve bid'atlerden nehyetmeye, tevhid ve sünnete davete başladı. Yüce Allah'ın yardımıyla davet kısa sürede bütün beldelede meyvesini verdi. Derken Allah'ın kaçınılamaz takdiri gerçekleşti; tevhid ve sünnet uğruna kılıçlar çekildi. Hayatının sonuna kadar davet ve cihadın içinde olan Muhammed b. Abdilvahhâb, Hicrî 1206/Milâdî 1791'de vefat etti. Şeyhulislam rahimehullah'ın ıslâh ve tecdidi, kendisinden sonra sayılarını ancak Allah'ın bilebileceği

talabeleri, etbaı ve nesli tarafından devam ettirildi. Nihâyet Allah'ın lutfu ile tevhid ve sünnet üzere bir devlet ikâme edildi. Dünyanın dört bir yanında, Şeyh rahimehullah'ın davetinden müteessir olan ilim ve irfan ehli, kendi beldelerinde Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın hak davetini sahiplendiler. Şeyh rahimehullah'ın daveti böylece sınırları aşarak, yeryüzünün doğularına ve batılarına ulaştı. Ehl-i Sünnet akîdesini savunup sahiplenenler, hatta bazen –Ehl-i Sünnet akîdesine mensup olmadıkları halde tevhidin tek bir cüzünden bahseden veya şirkin bazı görünümlerini nehyeden kimseler bile, dünyanın neresinde olursa olsun, Şeyh ile bir ilgisi olsun veya olmasın, hakkın düşmanları tarafından Şeyh'e nisbet edildiler. Vallahi, Ehl-i Sünnet'e iki asırdır, muhalifleri olan bid'at ve dalâlet ehli tarafından “vahhâbî” denilmesi –inşa-Allah- Allah'ın Şeyh'e nasib ettiği izzet ve şereften başka bir şey değildir. Dersleri, sohbetleri, vaazları ve mektupları dışında, Şeyh rahimehullah'ın oldukça faydalı pek çok eseri vardır. Şeyh'in eserlerinde de tecdidî ve ıslâhî yön ağır basmaktadır. O, o gün itibariyle, İslam ümmetinin gereksinimini karşılayacak eserler te'lif etmeye yönelmiş, insanların îmân ve amelleri ile doğrudan ilgili olmayan ve geçmiş ulemanın yeteri kadar üzerinde durduğu dakik ilmi konulara eğilmemiştir. Buna rağmen eserleri, Şeyh'in

büyük bir ilmî birikime, eşsiz bir fıkha, güçlü bir fehim ve idrâke sahip olduğuna delâlet etmektedir. Bazı okunması zor büyük eserleri ihtisar etmesi, onun, halkın eğitimi ve ıslâhına yönelik faaliyetlerindedir. Yine dinin en büyük esaslarına ilişkin herkes tarafından okunup ezberlenecek, oldukça önemli kısa risâleler kaleme almıştır. Bazısı bir iki sayfayı geçmeyen bu risâleler, pek çok ilim ehli tarafından yüzlerce sayfası olan büyük kitaplarda şerh ve izâh edilmiştir.

Eserlerinden Bazıları Şunlardır: **1.** Kitâbu't-Tevhîd **2.** el-Usûlu's-Selâse **3.** Keşfu's-Şubuhât **4.** el-Kavâidu'l-Erbaa **5.** el-Usûlu's-Sitte **6.** Tefsîru Kelimetu't-Tevhîd **7.** Şurutu Lâ ilâhe illallah **8.** Mesâilu'l-Câhiliyye **9.** Nevâkıdu'l-İslâm **10.** Usûlu'l-Îmân **11.** Mufidu'l-Mustefid fi Kufri Târîki't-Tevhîd **12.** Âdâbu'l-Meşî ile's-Salât **13.** Şurutu's-Salât **14.** Muhtasar Zâdu'l-Me'âd **15.** Muhtasar Sîre **16.** Tefsîru Sûreti'l-Fâtîha **17.** Fedâilu'l-Kur'an **18.** Fadlu'l-İslâm **19.** Mecmûatu'l-Hadîs **20.** Muhtasar el-İnsâf ve's-Şerhu'l-Kebîr **21.** el-Kebâir. Şeyhulislam rahimehullah'ın bunlardan başka pek çok risâlesi ve eseri vardır. Yüce Allah'tan bizim adımıza onu en güzel şekilde mükafatlandırmasını dileriz. Ve sallallahu alâ Muhammedin ve alâ âlihi ve sahbîhi ecmaîn

رسالة الشيخ الإمام محمد بن عبد الوهاب للأهل القصيم

İMAM MUHAMMED B. ABDÛLVAHHÂB'IN KASIYMLİLERE GÖNDERDİĞİ MEKTUP

Rahmân ve Rahîm Allah'ın adıyla... Allah'ı ve meleklerden yanımda bulunanları şâhid tutarım; sizleri de şâhid tutuyorum: [Bilinsin ki] Benim akîdem, kurtulan fırka, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat akîdesidir. O da: Allah'a, meleklerine, kitaplarına, rasûllerine, ölümden sonra dirilişe îmân etmek ve hayrıyla, şerriyle kâdere îmândır. Allah'ı, kitabında ve rasûlünün lisâniyle kendi zâtını vafettiği gibi, tahrifsiz ve ta'tilsiz vafetmek de Allah'a îmândandır. Ben ta'til ve tahrifin tam aksine, Allah teâlâ'ya "**O'nun bir benzeri yoktur, O işitendir, görendir**" diye i'tikâd eder, ne kendi zâtını vasıflandırdığı şeyleri O'ndan nefyederim, ne kelimeleri tahrif edip yerlerinden oynatırım, ne de isimlerinde ve

âyetlerinde ilhâda saparım. Ne nasıllığını takdir ederim, ne de O'nun sıfatlarını yaratılmışların sıfatlarına benzetirim. Çünkü O yüce zâtın; ne bir adaşı, ne bir dengi, ne de bir benzeri vardır. Ve O yarattıkları ile kıyaslanamaz. O kendi zâtını da başkalarını da herkes-
ten daha iyi bilen, kelâmı en doğru, sözü en güzel o-
landır. Ehl-i Sünnet'in muhaliflerinden, tekyif ve tem-
sil ehlinin O'nu vafsettiği şeylerden, tahrif ve ta'til eh-
linin O'ndan nefyettiği şeylerden, O'nu tenzih ederiz.

﴿سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨٠﴾ وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ﴾

﴿١٨١﴾ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٢﴾

**“Senin rabbin, Rabbu'l-İzzet onların vasıflan-
dırmalarından yüce ve uzaktır. Selâm rasûllerin ü-
zerinedir. Övgü alemlerin rabbi Allah'a aittir.”** [es-
Saffât: 180-182]

Kurtulan fırka, Allah'ın fiilleri konusunda Ka-
deriyye ve Cebriyye arasında vasattır. Allah'ın tehdit-
leri konusunda, Mürcie ile Vaîdiyye arasında vasattır-
lar. İmân ve din konusunda, Harûriyye ve Mutezile ile
Mürcie ve Cehmiyye arasında vasattırlar. Rasûlullah

sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabı konusunda, Râfîzîler ile Haricîler arasında vasattırlar.

İ'tikâd ediyorum ki: Kur'an Allah'ın kelâmıdır, indirilmiştir, yaratılmış değildir. O'ndan başlamıştır ve yine O'na dönecektir. O, subhanehu ve teâlâ, onu gerçekten konuşmuş; kulu, rasûlü, vahyinin emîni ve kul-ları ile kendi arasındaki elçisi, peygamberimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e indirmiştir.

Îmân ederim ki: Allah her dilediğini yapandır, O'nun irâdesi olmaksızın hiçbir şey olmaz. Hiçbir şey O'nun meşîeti dışına çıkamaz. Âlemdeki hiçbir şey, O'nun takdiri haricinde kalamaz. Sudûr eden hiçbir şey, O'nun tedbîri dışında olmaz. Hiç kimsenin tesbit edilmiş kaderden kaçacak yeri yoktur. Hiç kimse levh-i mestûr'da kendisi için çizilmiş sınırı aşamaz.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in, ölümden sonra olacak şeylere dâir haber verdiği şeylere, îmân ve i'tikâd ederim. Kabir fitnesine ve nimetine, ruhların cesedlere iâdesine, insanların yalınayak, çıplak ve sün-netsiz olarak, Rabbu'l-alemîn için kalkacaklarına, gü-neşin üzerlerine yaklaşacağına, mîzânın kurulacağına,

onda kulların amellerinin tartılacağına îmân ederim.

﴿فَمَنْ ثَقَلَتْ مَوَازِينُهُ، فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٢﴾ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ، فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٣﴾﴾

“Her kimin terazisi ağır gelirse, işte onlar umduklarına erenlerdir. Her kimin terazisi hafif gelirse işte onlar, nefislerini zarara uğratanlar ve cehennemde ebedî kalıcılardır.” [Mu’minûn: 102, 103] Yine, divanların dağıtılacağına, kiminin kitabını sağıyla, kiminin de soluyla alacağına îmân ederim.

Peygamberimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in, kıyâmet meydanındaki havz’ına, onun suyunun süttten daha beyaz, baldan daha tatlı olduğuna, kaplarının gökteki yıldızlar sayısınca olduğuna, ondan bir kez içenin bir daha ebediyyen susamayacağına îmân ederim.

Sıratın, cehennemün üstünde, bir yamacından diğer yamacına kurulacağına, insanların onun üzerinden amelleri ölçüsünce geçeceklerine îmân ederim.

Nebî sallallahu aleyhi ve sellem’in şefaatine de îmân ederim. O ilk şefaatchi ve şefaati ilk kabul edilen-

dir. Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in şefaatinı, bid'at ve dalâlet ehlinden başkası inkâr etmez. Ancak şefaati, **izin** ve **rızâ**dan sonradır. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ﴾

“Onlar da, O'nun razı olduğundan başkasına şefaati etmezler.” [Enbiyâ: 28]

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾

“Kimmiş! İzni olmadıkça O'nun katında şefaati edecek olan!” [Bakara: 255]

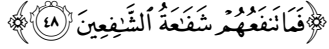
﴿وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ

يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ﴾

“Göklerde nice melekler vardır ki, onların şefaati; dilediği ve râzı olduğu kimse hakkında, Allah'ın izin vermesinden sonra olması müstesna, hiçbir işe yaramaz.” [Necm: 26]

O subhanehu ve teâlâ, ancak tevhidden râzı olur ve tevhid ehlinden başkasına izin vermez. Müşriklere gelince, şefaatten onların hiçbir nasibi yoktur. Ni-

tekim Yüce Allah şöyle buyurur:

“Onlara, şefaath edenlerin şefaathleri de fayda vermez.” [Muddessir: 48]

Îmân ederim ki: Cennet ve cehennem yaratılmıştır. İkisi de bugün mevcutturlar. İkisi de yok olmazlar. Müminler kıyâmet günü rablerini gözleriyle; tıpkı dolunay gecesi ayı gördükleri ve onu görmekte bir zorluk çekmedikleri gibi göreceklerdir.

Îmân ederim ki: Peygamberimiz Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, nebîlerin ve rasûllerin sonuncusudur. Kulun îmânı, O'nun risâletine îmân etmedikçe ve nübüvvetine şehâdetinde bulunmadıkça sahîh değildir.

Ümmetinin en fazîletlisi Ebu Bekr es-Sıddîk, sonra Ömer el-Fârûk, sonra Osman Zu'n-nureyn, sonra Ali el-Murtezâ'dır. Sonra cennetle müjdelenmiş on kişinin bu dördü dışındakileri, sonra Bedir ehli, sonra ağaç altında bey'at eden Rıdvân ashâbı, sonra da diğer sahâbedir. Yüce Allah'ın:

﴿وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ
رَءُوفٌ رَحِيمٌ﴾

“Onlardan sonra gelenler: Rabbimiz –derler- bizi ve îmânda bizden önce gelmiş-geçmiş kardeşlerimizi mağfiret et. Kalplerimizde îmân edenlere karşı kin tutturma. Rabbimiz şüphe yok ki sen raûf ve rahîm olansın.” [Haşr: 10] buyruğuyla amel ederek, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabını dost edinir, onların iyi yönlerini zikreder, onlardan hoşnut olur, onlar için istiğfar eder, ayıp ve kusurlarını örter, aralarında geçenler hakkında sükût eder, üstünlüklerine i’tikâd ederim. Her türlü kötülükten yana tertemiz olan müminlerin annelerinden râzı olurum.

Evliyanın kerâmetini ve keşiflerini ikrar ederim. Ancak onlar, Allah’ın hakkı olan şeylerden hiç-bir şeye hak sahibi değillerdir. Allah’tan başkasının güç yetiremeyeceği şeyler, onlardan istenilmez.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şâhid-

likte buldukları hariç; Müslümanlardan hiç kimse, için cennetlik ya da cehennemlik olduğuna dair şâhidlikte bulunmam. Ancak ihsan sahibi kimse için ümid eder, günahkâr için korkarım. Müslümanlardan hiç kimseyi, günahı dolayısıyla tekfir etmem ve onu İslâm dâiresinden dışarıda görmem.

Sâlih olsun, fâcir olsun, her yönetici ile birlikte cihâdı devamlı ve bu yöneticilerin arkalarında cemaatle namazı câiz görürüm. Cihâd, Allah'ın Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'i gönderdiği zamandan, bu ümmetin sonuncularının deccal ile savaşmasına kadar devamlıdır. Onu ne zâlimin zulmü ne de adâlet sahibinin adâleti iptal edemez.

Sâlih olsun, fâcir olsun Müslümanların yöneticilerini –Allah'a isyânı emretmeleri müstesna- dinlemeyi ve itaat etmeyi vâcib olarak görürüm. Her kim hilâfet işini üstlenir, insanlar onun etrafında toplanır ve onu kabul ederler, o da halife oluncaya dek kılıcı ile onların üzerine egemenlik kurarsa, ona itaat etmek farz, ona karşı ayaklanmak haramdır.

Bid'at ehlini terk etmeyi ve tevbe edinceye ka-

dar onlardan ayrılmayı, onlar hakkında zâhir ile hükmetmeyi ve iç dünyalarını Allah'a havale etmeyi gerekli görürüm. İnanırım ki: Dinde ortaya atılmış her bir yenilik bid'attir.

Îmânın, dil ile söylemek, azalarla amel etmek ve kalp ile i'tikâd etmek olduğuna, itaat ile artıp günahlar ile eksildiğine inanırım. Îmân yetmiş küsur şu'bedir. Bu şubelerin en yükseği Lâ ilâhe illallah'a şehadet etmek, en aşağısı, eziyet veren şeyi yoldan kaldırmaktır. [Her türlü hata ve kusurdan yana] Tertemiz olan Şerîat-ı Muhammediyye'nin, kişi hakkında öngördüğü kadarıyla, emr-i ma'ruf ve nehy-i münker'i vâcib olarak görürüm.

İşte bu veciz bir akîdedir. Onu, zihnimin meşgul olduğu bir zamanda, bende bulunan şeylere (i'tikâdına) muttali olsunlar diye yazdım. Söylediklerimiz hakkında Allah vekildir. Sonra, size ulaşan ve yanınızdaki, ilmin sadece kokusunu almış bazı kimselerin kabul ve tasdîk ettikleri Süleyman b. Suheym'in risâlesinin bana da ulaştığı size saklı değildir. Allah biliyor ki bu adam, **asla söylemediğim ve birçoğu aklımdan bile geçmeyen**

şeyleri bana iftira atmıştır.⁽¹⁾

⁽¹⁾ Şeyhulislam rahmetullahi aleyh görüldüğü üzere aşağıda zikredilecek hususların bazıları kalbinden geçse de hiçbirini dillendirmediğini vurgulamaktadır. Şeyh'in burada kendinden nefyettiği şey, böyle şeyleri söylemiş olduğudur. Çünkü aşağıda zikredeceği hususlardan –İbn Arabî ve İbnü'l-Fârız'ın tekfiri, bid'at ve dalâlet kitaplarının yakılması gibi- bazıları, Şeyh'den önce ve sonra pek çok ilim ehli tarafından açıkça ifade edilmiş, hak olan şeylerdir. Bizzat Şeyh'in kendisi, başka bir mektubunda İbn Arabî'nin tekfirini Şafiî bir âlimden naklederek şöyle der: “İbn Arabî ki, ulema onun Firavun'dan daha kâfir olduğunu zikretmişlerdir. Hatta İbnü'l-Mukri eş-Şâfiî, İbn Arabî tâifesinin küfrü hususunda şek ve şüphe edenin kendisi de kafirdir, demiştir.” [Dureru's-Seniyye, 10/25]. Görüldüğü üzere Şeyh rahimehullah, İbn Arabî gibilerin tekfirini ancak ulema-dan nakletmiştir. Bid'at ve dalâlet kitaplarının itlaf edilmesi ise pek çok eserde, pek çok ilim ehli tarafından tasrih edilmiş bir husustur. Dolayısıyla Şeyhulislam'ın aşağıda gelecek ifadeleri, [İki yüzlü düşman Muhammed b. Alevî el-Mâlikî'nin, *Mefâhîm* isimli kitabında yaptığı gibi,] bid'at ve dalâlet kitaplarını onaylaması veya küfrü açık delillerle zâhir olmuş, sünnet ve cemaat imamı tarafından tekfir edilmiş kimseleri tezkiye etmesi şeklinde anlaşılabilir. Allah'ın buyruklarını dahi, onun murâd ettiği anlamlardan saptırıp başka manalara çekenlerden başka ne beklenir ki! Burada bizim gözümüzde, bütün davetçilere öğüt olabilecek iki husus çarpılmaktadır: Birincisi, Şeyh'in -bir kısmını içinden geçirse bile- bu hususları dile getirmemle ortaya koyduğu basiretli tutumdur. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de, Kâbe'yi yıktırıp İbrâhîm aleyhisselam'ın temelini üzerine binâ etmeyi istediği halde, yalnızca kavmi yeniden şirke geri dönerler diye vazgeçmedi mi? İkincisi de Şeyh'in tekfir hususundaki ihtiyatı ve tevazusudur. Öyle ki O, tahkik ehlinin küfründe icma ettikleri İbn Arabî gibilerin tekfirini dahi, ilim ehlinin nakletmekten öte dillendirmiyordu.

Bunlardan bazıları onun şu sözleridir: Ben dört mezhebin kitaplarını iptal ediyormuşum ve diyormuşum ki: İnsanlar altı yüz senedir hiçbir şey üzerinde değillerdir. İctihad iddia ediyor, taklidden kendimi dışarıda görüyor ve diyormuşum ki: Ulemanın ihtilafı bela ve musibettir. Sâlihlerle tevessül edenleri tekfir ediyormuşum ve “ey yaratılmışların en asil olanı....” şiirinden dolayı Bûsîrî’yi de tekfir ediyormuşum. Yine diyormuşum ki: Eğer Rasûlullah’ın kubbesini yıkmaya gücüm yetse yıkarım, eğer gücüm yetse Kabe’nin oluğunu alır yerine odundan bir oluk koyarım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in kabrini ziyâret etmeyi haram olarak görüyormuşum, anne babanın ve başkalarının kabrini ziyaret etmeyi de inkar ediyormuşum. Yine Allah’tan başkası üzerine yemin edeni tekfir ediyormuşum. İbnu’l-Fârız’ı ve İbn Arabî’yi tekfir ediyor, Delâilu’l-Hayrât ve Ravzu’r-Reyyâhîn isimli kitapları yakıyor, Ravzu’r-Reyyâhîn kitabını Ravzu’ş-Şeyâtîn diye isimlendiriyormuşum.

Bütün bu meselelere karşı benim cevabım şöyle demekten ibarettir: *Subhaneke, hazâ buhtanun azıym.*

Allah'ım seni tenzih ederim. Bu büyük bir iftirâdır. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'e de, İsâ b. Meryem'e ve sâlihlere sövdüğü iftirası atılmıştı. İftira, yalan ve yalancı şahitlikte [öncekilerle sonrakilerin] kalpleri birbirine benzedi. Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

﴿إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكُذِّبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ﴾

“Ancak Allah'ın âyetlerine îmân etmeyenler yalan uydurup iftira ederler.” [Nahl: 105] Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e iftiraları, onun şöyle dediğini söylemeleri idi: Melekler, İsâ ve Uzeyr cehennemdedir. Allah bu konuda şu buyruğunu indirdi:

﴿إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ﴾

“Şüphesiz ki bizden, haklarında iyilik hükmü geçmiş olanlar. O (cehennemden) uzaklaştırılmışlardır.” [Enbiyâ: 101]

Diğer meselelere gelince: Evet ben, insanın İslâm'ı Lâ ilâhe illallah'ın anlamını bilmedikçe tamamlanmamıştır diyorum ve ben, bana onun manasıyla geleni de biliyorum. Yine ben, adağıyla Allah'tan baş-

kasına yakınlaşmayı kastederek adak adayı ve adağı bundan dolayı alıp kabul edeni tekfir ediyorum. Allah'tan gayrisi için boğazlamak küfürdür. Boğazlanan şey de haramdır. Bu meseleler haktır ve ben bunları söylüyorum. Bunlar hakkında da benim; Allah'ın kelâmından, Rasûlünün kelâmından, dört imam gibi itiba ehli ulemanın sözlerinden delillerim vardır. Eğer Allah kolay ederse bu konuda müstakil bir risale ile cevap veririm. İnşâ-Allahu teâlâ.

Bir de Yüce Allah'ın şu buyruğunu bilin ve üzerinde düşünün:

﴿يَتَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَن تُصِيبُوا قَوْمًا بِمِجْهَلَةٍ

فَنُصِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ تَدْمِينٌ ﴿٦﴾

“Ey îmân edenler! Eğer fâsık biri, size bir haber ile gelecek olursa, onu iyice araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa sataşılırsınız da, sonra pişman olursunuz.” [Hucurât: 6]

[Bu özlü sözler; Şeyhulislam Muhammed b. Abdilvahnâb'ın, akide-

**sini soran Kasıymililere yazdığı
mektubun tercümesidir.⁽²⁾**

Bkz: *Dureru's-Seniyye* 1/29.]

⁽²⁾ Malumdur ki Şeyhulislam rahimehullah'ın bu akîdesinin, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat akîdesi olup olmadığını takdir etmek ancak Ehl-i Sünnet akîdesini bilenler için mümkündür. Bundan dolayı Şeyh rahimehullah'ın yazdığı bu akîde metnine; Kitap ve Sünnetteki delillerini zikredeceğim ve bu akîdenin diğer Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat akîde metinleri ile karşılaştırmasını yapacağım bir şerh hazır-lamaya –Allah'a tevekkül ederek ve O'ndan yardım isteyerek- karar verdim. Zikrettiğim metod ile olmasa da bu metnin biri sesli diğeri yazılı iki şerhini biliyorum. Bunlardan sesli olan birincisi Allâme Şeyh Sâlih el-Fevzân'a aittir. Yazılı olan ikincisi ise, Şeyh Zeyd b. Muhammed el-Medhalî'ye aittir.